

Veiligheidsplannen in Amsterdam-West

De plannen van vijf stadsdelen in 1995 en 1996

Amsterdam, september 1996

Cor van 't Hoff
Tjitse Dijkema

■

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	De Baarsjes	4
3	Bos en Lommer	5
4	Geuzenveld/Slotermeer	7
5	Osdorp	8
6	Slotervaart/Overtoomse Veld	10
7	Algemene beoordeling	12
Bijlage 1	Gehanteerde criteria bij de analyse	14
Bijlage 2	Schema integraal veiligheidsbeleid per stadsdeel	15

1 Inleiding

In Amsterdam-West startte eind 1993 het project Integraal Veiligheidsbeleid. Deelnemers zijn de stadsdelen De Baarsjes, Bos en Lommer, Geuzenveld/Slotermeer, Osdorp en Slotervaart/Overtoomse Veld. Naast deze stadsdelen participeren de politie, het Openbaar Ministerie en de gemeente Amsterdam, hoofdafdeling ABJZ. De deelnemers gezamenlijk vormen het vierhoeksoverleg waarin beleid wordt voorbereid en afgestemd en informatie wordt uitgewisseld.

In 1994 is onder de verantwoordelijkheid van dit vierhoeksoverleg voor het gehele gebied een gezamenlijk plan van aanpak vastgesteld. Daarin werd volgens een vooraf overeengekomen stramien per stadsdeel het veiligheidsbeleid geformuleerd. Hierbij kwamen aan de orde de stand van zaken, de problemen, de aanpak en de inzet van middelen.

In 1996 besloot het vierhoeksoverleg alleen tot gezamenlijke actie over te gaan als een probleem niet door de afzonderlijke stadsdelen opgelost kan worden¹.

ABJZ heeft aan de stadsdelen de mogelijkheid geboden om bij de planvorming voor 1996 gebruik te maken van ondersteuning door DSP. Hiervan is niet of nauwelijks gebruik gemaakt door de stadsdelen.

Om tot een overzicht te komen van de bestaande plannen en inzicht te krijgen in wijze waarop de vijf stadsdelen het veiligheidsbeleid in richten, heeft ABJZ vervolgens aan DSP gevraagd om de plannen van 1995 en 1996 te analyseren.

De plannen van de afzonderlijke stadsdelen zijn daarom beschouwd op een aantal criteria (zie bijlage 1). Het betreft criteria waaraan een plan zou moeten voldoen. Enkele criteria zijn eerder toegepast bij een toetsing van integrale wijkveiligheidsplannen in het kader van het Grote Stedenbeleid. In deze notitie geven we per stadsdeel weer of men aandacht besteedt aan deze criteria en zo ja, op welke manier dat gebeurt. Daarnaast wordt aangegeven welke problemen zich in de stadsdelen voordoen en welke oplossingen men daarbij voorstelt (zie het schema in bijlage 2). Naast de schriftelijke informatie uit de veiligheidsplannen is hierbij gebruik gemaakt van mondelinge informatie van veiligheidscoördinatoren.

Tenslotte wordt een korte algemene beoordeling van de plannen gegeven. Hierbij wordt aangegeven in hoeverre de plannen aan de criteria voor toetsing voldoen.

Noot 1 Tot deze beleidslijn werd besloten naar aanleiding van de 'Tussentijdse Evaluatie Integraal Veiligheidsbeleid Amsterdam-West, de periode 1994 - 1995'. DSP, Amsterdam, april 1996.

2 De Baarsjes

1995

Het integraal veiligheidsbeleid in De Baarsjes wordt in 1995 vorm gegeven in het plan 'Integraal veiligheidsbeleid in het kader van buurtbeheer'. In dit veiligheidsplan wordt *geen visie* gegeven op het integraal veiligheidsbeleid. Het is veeleer een projectplan waarin drie concrete voorstellen worden gedaan waarmee vooral wordt beoogd het buurtbeheer te versterken.

Geografisch gezien heeft het plan betrekking op het gehele stadsdeel De Baarsjes. In het plan is specifieke aandacht voor het Mercatorplein. In het plan is een korte *demografische kenschets* opgenomen. Het stadsdeel is het dichtstbevolkte stuk van Amsterdam. In het gebied leven ruim 38.000 mensen met diverse culturele achtergronden (101 nationaliteiten) en wat misschien belangrijker is met diverse leefstijlen.

In het plan wordt een korte schets gegeven van de bestaande *veiligheidsproblemen*. Al gaat het hierbij om een beperkt onderdeel, namelijk overlast. Men geeft aan dat alle in het stadsdeel op dit gebied relevante instanties problemen op dit gebied melden. Instanties hebben vaak niet een afdoende antwoord op de problemen. Bovendien blijft het vaak onduidelijk welke instanties bij de oplossing van problemen betrokken zijn.

In het plan worden drie *activiteiten* voorgesteld.

De eerste betreft de ontwikkeling van een werkwijze voor de bestrijding van overlast. Hierbij wil men gebruik maken van ervaringen die elders zijn opgedaan. Men zal een meldpunt overlastproblematiek opzetten, dat wordt aangehaakt bij de Beheerorganisatie Mercatorplein. Daarnaast stelt men een projectontwikkelaar aan die een Netwerk overlastproblematiek vorm gaat geven.

Ten tweede wil men het voorlichtingsmateriaal over de werkwijze van de Beheerorganisatie Mercatorplein uitbreiden (video).

Ten derde wil men de ontwikkelde aanpak van de Buurtbeheerorganisatie Mercatorplein een vaste plek geven in het integrale buurtbeheer voor het hele stadsdeel. Hiervoor moet een plan worden vervaardigd. Zo'n plan heeft tot doel de vergroting en daarna de instandhouding van de kwaliteit van het wonen in De Baarsjes; leefbaarheid en veiligheid zijn daarbij sleutelbegrippen.

De omschrijving van de acties is algemeen. *Meetbare doelen* zijn niet geformuleerd, wel wordt een effectmeting van de Buurtbeheerorganisatie en het op te zetten Netwerk in het vooruitzicht gesteld. In het plan wordt één specifieke *doelgroep* genoemd, namelijk de overlastveroorzakers.

De nadruk in het plan van het stadsdeel ligt op het ontwikkelen van *samenwerkingsverbanden* (netwerk). Overigens wordt niet uitgewerkt welke organisaties betrokken moeten worden.

1996

Voor 1996 is geen plan opgesteld.

3 Bos en Lommer

1995

Bos en Lommer heeft voor 1995 het plan 'Het Integraal Veiligheidsbeleid ten aanzien van het beheer van de openbare ruimte' opgesteld. In dit uitgebreide plan wordt een duidelijke *visie* op het veiligheidsbeleid neergelegd. Men kiest ervoor de in 1994 gekozen lijn door te trekken. Het beleid van het stadsdeel is erop gericht om verdere criminalisering van jongeren tegen te gaan en de veiligheid in de openbare ruimte te vergroten. Men wil vernielingen terug dringen, gevoelens van onveiligheid aanpakken en zich heroriënteren op de mogelijkheden van het sociaal-cultureel werk. Uiteindelijk beoogt men de kwaliteit van het leefklimaat te vergroten. In het plan wordt veiligheid in het bredere kader geplaatst van dreigende maatschappelijke ontwikkelingen (met name gettovorming). Beleid op het terrein van werkloosheidsbestrijding, buurtbeheer en veiligheid wordt op elkaar afgestemd.

In het plan wordt geen nadere aanduiding gegeven van het *geografische* gebied waarop men zich richt, behalve wanneer het om een concrete aanpak gaat. Wel bevat het plan een korte *demografische* kenschets van het stadsdeel, met name voor wat betreft jongeren. Men geeft ook aan dat zich in de bevolkingssamenstelling steeds sneller grote veranderingen voltrekken, die hun weerslag hebben op het samenleven en samenwonen.

Het gaat te ver om te zeggen dat het plan een inventarisatie van *veiligheidsproblemen* bevat. Wel wordt aangegeven dat jaarlijks ongeveer 350 jongeren met de politie in aanraking komen. En men geeft aan dat er vier vandalisme- en veiligheidsgevoelige plekken in het stadsdeel zijn, namelijk Flierefluiterpad, Wachterliedplantsoen, Kijkduinstraat en Gerard Callenbergstraat.

In het plan is enige aandacht voor rapportage over de voortgang van het IVB in 1994. Dit betreft met name de resultaten van de inzet van het SIPO-project en de buurt- en ouderenconciërges.

Het plan bevat een *algemene* beschrijving van de voorgestelde *aanpak*. Het is met name de bedoeling om jongeren zelf in te schakelen c.q. verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving te laten nemen en tot een zinvolle vrijetijdsbesteding te komen (SIPO-project).

Tevens wordt gekozen voor een integrale buurtgerichte benadering. In heel Bos en Lommer zullen buurtploegen van start gaan, te beginnen op de plaatsen waar dat het hardst nodig is. Bewoners zal worden verzocht mee te werken in leefbaarheidscommissies.

Vervolgens bevat het plan ook enkele verder uitgewerkte *projectvoorstellen*. Allereerst is dat een herhaling van het SIPO (Stadsdeel-Impuls-Politie-Onderwijs) project. Voor dit project worden oudere jongeren aangesteld om toezicht te houden rond de school en in de buurt. Zij krijgen een uurvergoeding van de welzijnsinstelling Impuls. Dit project is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met politie en leden van een krachtssportcentrum. Het is de bedoeling van het stadsdeel om het SIPO met structurele arbeidsplaatsen te gaan invullen en zo het project te verbreden.

Daarnaast is er in het plan aandacht voor een buurtgerichte benadering via de inzet van buurtploegen. Deze houden toezicht, bieden sport- en spelactiviteiten aan, beheren pleinen en speeltuinen en leveren diensten aan ouderen. Voor het project wordt een centrale vestiging ingericht en daarnaast worden buurtvestigingen opgezet (samenhang met buurt-

conciërgewinkels).

De plannen richten zich duidelijk op een bepaalde *doelgroep*, namelijk jongeren. Uit de naam alleen blijkt al dat er wordt *samengewerkt* door verschillende instanties.

De *doelstellingen* van dit plan zijn algemeen geformuleerd, maar hebben wel duidelijk betrekking op een vergroting van de veiligheid.

1996

Voor 1996 hanteert Bos en Lommer het 'Plan van Aanpak voor Buurt-service' als integraal veiligheidsplan. Het plan bevat een integrale benadering van toezicht, sport en spel en ouderenzorg. Men heeft als *visie* dat er een cultuuromslag nodig is om tot een integrale aanpak te komen bij betrokken instanties als Impuls, corporaties, politie en stadsdeel. Deze *samenwerking* tracht men te bevorderen.

Het plan beperkt zich *geografisch* tot vier buurten: Kolenkit, Robert Scott, Landlust en Gulden Winckel. Men werkt geen *demografische* gegevens uit.

Het plan bevat een inventarisatie van problemen die zich in de betreffende buurten voordoen. Een onderdeel van deze inventarisatie betreft *veiligheid*. Als problemen noemt men onder andere inbraken, berovingen, wapenbezit onder jongeren, vandalisme, onveiligheidsgevoelens, slechte verlichting van tunnels, verkeersonveilige situaties en tekort aan politie.

Ook in dit plan schenkt men specifieke aandacht aan problemen die jongeren ondervinden. Genoemd wordt dat allochtonen geen aansluiting vinden bij sportverenigingen. Voorts zijn er te weinig jongerencentra, zijn deze niet toegankelijk voor meisjes en hebben ze beperkte openingstijden. En er zijn te weinig alternatieven voor vrijetijdsbesteding.

Als *algemene aanpak* stelt men buurtserviceteams voor. Deze zien toe op het woongedrag van mensen en bieden ook zorg aan ouderen. Tevens organiseren deze teams voor de jeugd, na schooltijd, sport- en spelactiviteiten. Men streeft daarbij naar een grotere betrokkenheid van buurtbewoners. Ook een sanctiebeleid wordt voorbereid.

In het plan wordt per buurt een *specifieke werkwijze* voorgesteld. De taken van de buurtteams worden aangegeven en men stelt dat de nadruk zal liggen op toezicht en het leggen van contacten met andere disciplines. Per buurt is er een beleidsoverleg waaraan alle organisaties deelnemen.

Als activiteiten van de buurtserviceteams worden onder meer genoemd:

- het houden van toezicht op straten, pleinen, hofjes en winkelstraten;
- signaleren van woonoverlast;
- het doorspelen van gesignaleerde problemen aan woningbouwverenigingen, politie en het stadsdeel.

Daarnaast zal aandacht gegeven worden aan inbraakpreventie, inzet stadswachten en een dader/slachtofferproject.

In het plan zijn *meetbare* doelstellingen opgenomen. Men durft het zelfs aan om per probleem aan te geven met welk percentage het eind 1997 gereduceerd moet zijn, bijvoorbeeld inbraken en vandalisme beide met 25%.

4 Geuzenveld/Slotermeer

1995 - 1996

Het stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer heeft het 'Integraal Veiligheidsplan 1995 - 1996' opgesteld.

Het grootste deel van dit plan betreft echter een evaluatie van het Integraal Veiligheidsbeleid van het stadsdeel in 1994, wat kan beschouwd worden als een verslag over de voortgang. De conclusie ervan is dat de kleinschalige buurtgerichte aanpak een goede werkwijze is om verbeteringen te bereiken op het gebied van de leefbaarheid en veiligheid. Dit is tegelijkertijd de *visie* van het stadsdeel op integrale veiligheid.

Het plan bevat enkele algemene *demografische* gegevens, zoals aantal inwoners en de leeftijdsopbouw. Er worden geen *geografische* gegevens in verwerkt.

In het plan wordt een inventarisatie gegeven van de *veiligheidssituatie*. Er is sprake van slechte verlichting op vele locaties. Ook gaat men in op de ontwikkeling van de geregistreeerde criminaliteit in 1993 en 1994, voor wat betreft delicten als straatroven, inbraken, diefstallen en aanrijdingen. Men constateert positieve ontwikkelingen, al blijft de criminaliteit zorgen baren. Daarnaast wordt gewezen op het probleem van rondhangende jongeren op pleinen, bij koffieshops, bij het Sloterparkbad en sportparken. Op scholen vormt agressie een probleem en er is overlast bij feesten als oudjaar en luilak.

De *algemene aanpak* die het stadsdeel wil, is een buurtgerichte aanpak van overlast van jeugd, foutparkeren, psychisch in de war zijnde personen, criminaliteit en winkeluitstallingen. In dit verband worden buurtbijeekkomsten georganiseerd die worden geleid door een lid van het dagelijks bestuur van het stadsdeel. Er is per buurt een buurtcoördinator en een onderhoudsploeg. De politie zorgt voor een vaste buurtagent en per buurt worden twee stadsdeelwachters ingezet. Elke buurt beschikt over een budget dat door de bewoners kan worden besteed. Bij de buurtaanpak is sprake van een beleid om *bewoners te betrekken* en van *samenwerking* door allerlei instanties.

Er worden ook enkele *specifieke acties* aangekondigd, die zich op enkele *doelgroepen* richten. Het gaat om het opzetten van een wonenplus project voor ouderen (betreft onder meer bevordering veiligheidsgevoelens). Daarnaast wordt de jongerenoverlast aangepakt door voortzetting en uitbouw van intensieve begeleiding (Nieuwe Perspectieven), extra inzet sportbuurtwerk en het experiment Jongeren Service Team waarbij JWG-ers onder andere worden ingezet als toezichthouders. Ook neemt men actie om de verlichting te verbeteren en via een gericht onderzoek (monitor) van alle tien buurten wil men de leefbaarheid en veiligheidssituatie in kaart brengen (*monitoring*).

5 Osdorp

1995

Het veiligheidsbeleid van stadsdeel Osdorp in 1995 is vastgelegd in het 'Plan van aanpak en voortgangsrapportage 1995 integraal beleid voor leefbaarheid en veiligheid'. Dit plan volgt het stramien dat in 1994 door ABJZ is aangeboden aan de stadsdelen.

In de *visie* van het stadsdeel moet veiligheid en buurtbeheer geïntegreerd worden in een gecoördineerd leefbaarheidsbeleid. Daarbij staat leefbaarheid niet voor een tijdelijk project, maar voor een permanente aanpak van buurtbeheer en veiligheid in de wijk. Men kiest voor een planmatige aanpak, waarbij jaarlijks op basis van evaluaties bijstelling kan plaatsvinden.

Het plan bevat een *demografische* kenschets van het stadsdeel. Men gaat in op bewonersaantallen en geeft prognoses voor de toekomst. Met name wordt ingegaan op de jeugd.

Geografisch gezien wordt het stadsdeel onderverdeeld in vier wijken. De wijkgerichte aanpak concentreert zich op deze gebieden.

Het plan bevat een uitgebreide analyse van de situatie op het gebied van *veiligheid*. In deze voortgangsrapportage benoemt men een probleemgebied waar actie zal worden ondernomen. Men gaat in op de positie van jongeren en constateert dat met name Marokkaanse jongeren problemen hebben, zij het dat hun situatie is verbeterd door gezamenlijk ondernomen acties. Men geeft aan dat een analyse van dadergroepen nog ontbreekt.

In het plan wordt vervolgens ingegaan op de leefbaarheid binnen het stadsdeel. Genoemd worden problemen en activiteiten op het terrein van vervuiling (met als nieuw aandachtspunt: duivenoverlast!) en vernielingen (vernielregistratie). Ook besteed men aandacht aan de openbare ruimte, met name aan kinderspeelplaatsen (vernielingen vanwege geïsoleerde ligging) en openbare speeltuinen (vaste activiteiten organiseren).

Uitgebreid wordt ook ingegaan op bestaande onveiligheidsgevoelens bij bewoners. Volgens het plan staan die gevoelens overigens in geen verhouding tot de werkelijke kans om slachtoffer te worden van een misdrijf. Tenslotte wordt ook inzicht gegeven in de geregistreeerde criminaliteit. Daaruit blijkt dat het beeld in 1994 ongeveer gelijk is aan dat van 1993. Ernstige criminaliteit in de vorm van straatroof en diefstal met geweld is afgenomen.

Als *algemene aanpak* wil het stadsdeel komen tot een structurele verbetering van de leefbaarheid. Bij deze aanpak wordt *samengewerkt* door stadsdeel, politie, de welzijnsorganisatie, scholen en bewoners. Hiervoor is een overlegstructuur zowel op het niveau van het stadsdeel (de breed samengestelde Stuurgroep Leefbaarheid) als op het niveau van de wijken (Leefbaarheidsteams) ontwikkeld.

Vervolgens geeft het plan een helder overzicht van *specifieke acties*. Naast een voortzetting van bestaande initiatieven (preventieproject Marokkaanse Jongeren, Beware watch out, Nieuwe Perspectieven, interventie-medewerker Maatwerk, sportervaringsploeg) wil men overgaan tot een experimentele aanpak preventie jeugdcriminaliteit voor jongeren van 10 tot 14 jaar. De aanpak is wijkgericht en streeft bundeling van inspanningen van diverse betrokkenen na. Men beoogt jongeren bewust te maken van gevaren van criminaliteit en wil de relatie tussen jongeren, ouders en politie verbeteren. Hierbij is veel aandacht voor een *effectmeting*. Om jongeren werkervaring op te laten doen wil het stadsdeel een Solidariteitswerkplaats voor JWG-ers opzetten.

Voorts is men van plan het openbaar toezicht (reinigingscontrole, stadswacht, parkeerbeheer en ook buurtconciërges en sportervaringsploeg) onder één noemer te brengen en te laten deelnemen aan de Leefbaarheidsteams per wijk. Daarnaast wordt in het plan aandacht besteed aan de politie. Deze vormt het sluitstuk van het toezicht. In dit verband stelt men voor over te gaan tot de vervanging van uitgestroomde politie-surveillanten.

Er is een leefbaarheidsplan voor wijk 3 waarin prioriteit gegeven wordt aan veiligheid in de vorm van een integrale aanpak. Het gaat om inbraakpreventie, openbaar toezicht weerbaarheidskursussen voor ouderen, aanpak onveilige plekken, verkeersmaatregelen en sociaal beheer. Er zijn buurtveiligheidsplannen voor andere wijken (Zuid-West-Hoek en wijk 2) waarin vergelijkbare maatregelen worden aangekondigd. Instelling van wijkservicepunten is hiervan een onderdeel. Men wil zich in wijk 2 vooral gaan richten op preventie (tienaers) en gedragsbeïnvloeding. Ook is er aandacht voor terugdringing van criminaliteit bij een bedrijventerrein en een winkelgebied.

In de plannen zijn soms duidelijke *doelstellingen* geformuleerd. Aangezien de uitwerking per wijk plaats vindt, zijn hierin verschillen en geeft men soms ook aan dat de beoogde effecten nog concreter moeten worden ingevuld. Jongeren vormen een *doelgroep*.

1996

Voor 1996 heeft het stadsdeel geen veiligheidsplan opgesteld. De geplande activiteiten zijn wel in het schema van bijlage 2 opgenomen. Men heeft onder andere plannen voor het project Bestrijding Extreme Overlast en het project Voorkoming Herhaald Slachtofferschap. Men zal in 1996 verdere invulling geven aan de buurtveiligheidsplannen.

6 Slotervaart/Overtoomse Veld

1995

Ook het plan 'Integraal Veiligheidsbeleid Slotervaart/Overtoomse Veld 1995' volgt het stramien dat in 1994 is aangeboden aan de stadsdelen. Het plan bevat niet direct een *visie* van het stadsdeel, maar men geeft wel aan de leefbaarheid in het stadsdeel in het algemeen, en in een aantal buurten in het bijzonder, te willen vergroten.

Geografisch gezien staan drie buurten centraal, namelijk Overtoomse Veld-Noord (August Allebéplein en omgeving), Delflandplein en omgeving en Nieuw Sloten. Aan *demografische* gegevens wordt niet veel aandacht besteed. Een uitzondering is de constatering dat de bevolking van het stadsdeel verjongt, met name door een toename van jonge Marokkaanse en Turkse bewoners.

De situatie op het terrein van *veiligheid* krijgt ruime aandacht in het plan. De groep jongeren met een sociale achterstand wordt groter en deze groep dreigt door een gebrek aan perspectief af te glijden in de criminaliteit. Ook gaat het plan in op onveiligheidsgevoelens. In de ene buurt constateert men een gebrekkige sociale cohesie, in de andere zijn er problemen in verband met een opvangvoorziening voor onbehuisden en in een derde juist in verband met de afwezigheid van voorzieningen voor jongeren. Men constateert problemen in de verhouding tussen allochtone en autochtone groepen. Tenslotte gaat men in op de verkeersveiligheid en de geregistreerde criminaliteit. Bij sommige delicten blijkt sprake te zijn van een daling (woninginbraken en winkeldiefstallen), terwijl andere een stijging vertonen (straatrovers en overvallen).

De *algemene aanpak* van het stadsdeel betreft de opzet van buurtbeheer in de drie genoemde probleembuurten. Veiligheid krijgt hierin specifieke aandacht via werkgroepen Veiligheid en Overlast.

Voorts zijn er specifieke projecten zoals stadswachten, buurtconciërges, politieursveillanten, convenant de veilige school, opknappen tunnel Poeldijkstraat, inbraakpreventie (180 woningen Westlandgracht) en projecten voor de *doelgroep* jongeren (S.T.O.P.-project, Nieuwe Perspectieven, sport-ervaringsploeg, MARVO). Men constateert dat de projecten voor jongeren geen afdoende oplossing bieden en dat er meer moet worden samengewerkt tussen politie, de welzijnsorganisatie, stadsdeel, scholen en de migrantenorganisatie. Er zijn echter geen plannen om daartoe te komen. Voorts is er een projectplan Stimulering Sociale Netwerken en schenkt men aandacht aan verbetering van de openbare ruimte in de vorm van een face-lift voor een aantal pleinen.

In het plan is geen concrete *doelstelling* opgenomen. Men voorziet ook niet in een evaluatie of in monitoring.

1996

Voor 1996 is door het stadsdeel geen veiligheidsplan opgesteld. Het beleid is vastgelegd in de afzonderlijke 'Werkplannen buurtbeheer 1996' voor de buurten Delflandplein, Overtoomse Veld en Nieuw Sloten.

In deze werkplannen wordt aandacht gegeven aan *veiligheid*. In elke buurt is een werkgroep Veiligheid en Overlast ingesteld.

Voor de Delflandpleinbuurt is het vergroten van het gevoel van veiligheid een apart aandachtspunt. In 1996 zijn de volgende actiepunten opgesteld:

aanstellen buurtconciërges, evaluatie project buurtconciërges, inbraakpreventie, verbetering veiligheid voetgangerstunnel, aanbrengen verlichting in binnentuinen, beveiligingssysteem winkeliers en cursus weerbaarheid. Daarnaast zijn er de zogenaamde actiepunten sociale relaties/communicatie, welzijn/voorzieningen (sport en spel), openbare ruimte, stedenbouwkundige plannen en woningbouwverenigingen. Het is opvallend dat in dit werkplan de rol van de politie niet is ingevuld.

In het werkplan buurtbeheer Overtoomse Veld worden vergelijkbare actiepunten genoemd. Hier is echter ook specifieke aandacht voor de *doelgroep* jongeren: jongerenoverlast is speerpunt. In een nota Integraal Jeugdbeleid zullen aanbevelingen voor een aanpak worden gedaan. Daarnaast is in dit plan het STOP-project opgenomen. Jongeren wordt respect voor elkaar en anderen bijgebracht via onderricht in 'martial arts' door de politie. Ook is er aandacht voor verkeersveiligheid.

In het buurtplan Nieuw Sloten zijn de actiepunten op het terrein van veiligheid nog niet uitgewerkt. De politie heeft een coördinerende rol bij de planvorming.

In de plannen is geen specifieke aandacht voor concrete *doelstellingen en effectmeting*.

7 Algemene beoordeling

Nadat in de voorgaande hoofdstukken de afzonderlijke plannen van de stadsdelen op de diverse criteria beschouwd zijn, wordt nu kort een algemene beoordeling ervan gegeven. Per item wordt aangegeven of de stadsdelen er in hun plannen aandacht aan besteden en zo ja, hoe dat gebeurt.

Visie

Niet alle stadsdelen leggen in de plannen een duidelijke visie neer op het gebied van veiligheid. Veelal maakt men plannen voor de aanpak van de leefbaarheid en streeft men in dat verband ook naar een verbetering van de veiligheid. Hierbij speelt buurtbeheer vaak een belangrijke rol.

Geografische en demografische kenschets

In de plannen ontbreekt een duidelijke geografische kenschets van het betreffende gebied. Wel geeft men soms aandacht aan specifieke buurten of wijken. Verklaring voor de geringe aandacht hiervoor is mogelijk te vinden in het feit dat het stadsdeel geografische gegevens bekend veronderstelt.

Demografische gegevens krijgen iets meer aandacht in de plannen, al geldt dat niet voor alle stadsdelen.

Inventarisatie veiligheid

In het algemeen is in de stadsdeelplannen een veiligheidsinventarisatie opgenomen. Vooral Osdorp en Slotervaart/Overtoomse Veld verdienen in dit verband vermelding. De stadsdelen geven in de plannen niet alleen eigen gegevens weer, maar ook besteedt men aandacht aan cijfers met betrekking tot geregistreerde criminaliteit van de politie.

Aanpak algemeen

Met uitzondering van De Baarsjes en Slotervaart/Overtoomse Veld 1996 wordt in alle plannen ingegaan op de algemene aanpak om de veiligheid te bevorderen. Als logisch voortvloeisel uit de visie die men op veiligheid heeft, kiezen alle stadsdelen voor een buurtgerichte aanpak. Men heeft daarbij diverse varianten voor ogen zoals buurtserviceteams (Bos en Lommer), buurtaanpak (Geuzenveld/Slotermeer) en leefbaarheidsteams (Osdorp).

Aanpak specifiek (uitgewerkte acties)

Alle stadsdelen geven in de plannen specifieke aanpakken, projecten of acties aan. Voor een overzicht hiervan verwijzen we naar het schema van bijlage 2. Overigens sluit de voorgestelde aanpak niet altijd direct aan op het geconstateerde probleem.

Meetbare doelen, evaluatie en doelgroepen

De stadsdelen besteden in hun veiligheidsplannen weinig aandacht aan de beoogde doelen van het veiligheidsbeleid, laat staan aan de vraag of deze doelen realistisch zijn. Ook is er niet altijd aandacht voor evaluatie. Het stadsdeel Bos en Lommer is het meest concreet: men geeft bij een aantal problemen aan met hoeveel procent ze in 1997 gereduceerd moeten zijn door de voorgestelde aanpak. De Baarsjes wil wel een effectmeting van de beheerorganisatie en Geuzenveld/Slotermeer heeft het plan om een monitor in te zetten. Osdorp wil een effectmeting voor een specifiek project. Bos en Lommer, Osdorp en Slotervaart/Overtoomse Veld omschrijven zeer duidelijk jongeren als doelgroep.

Samenwerkingsverbanden en betrokkenheid van burgers

In alle veiligheidsplannen van de stadsdelen wordt erop gewezen dat het van belang is om samenwerkingsverbanden van diverse organisaties op te zetten. Het gaat immers om een integraal beleid. Osdorp en Slotermeer/Overtoomse Veld vullen het meest concreet in om welke organisaties het gaat en hoe deze samen moeten werken. Ook wordt in bijna alle plannen aangegeven dat het van belang is om bewoners te betrekken, onder andere om het veiligheidsgevoel te versterken. Vanwege de ruime aandacht voor buurtbeheer in de stadsdelen ligt een dergelijke betrokkenheid voor de hand.

Over-all beeld

Het geheel overziend blijkt dat de vijf stadsdelen in Amsterdam-West beleidsmatig aandacht schenken aan veiligheid. Dit gebeurt niet altijd op basis van goed uitgewerkte veiligheidsplannen met duidelijke doelstellingen. Enkele plannen van stadsdelen zijn goede voorbeelden van een integrale aanpak. De plannen van Bos en Lommer en Osdorp (1995) verdienen vermelding.

Bijlage 1 Gehanteerde criteria bij de analyse

De bij de analyse van de veiligheidsplannen van de vijf westelijke tuinsteden gebruikte criteria zijn de volgende.

- Visie op integratie veiligheid in beleid
- Kenschets geografisch
- Kenschets demografisch
- Inventarisatie veiligheid
- Aanpak algemeen
- Aanpak specifiek (uitgewerkte acties)
- Meetbare doelen
- Doelgroepen
- Evaluatie/monitoring
- Samenwerkingsverbanden
- Betrokkenheid burgers

Bijlage 2 Schema integraal veiligheidsbeleid per stadsdeel

jaar/stadsdeel	probleem	aanpak	kosten	dekking kosten
1995 De Baarsjes	extreme overlast	netwerk overlast- problematiek	netwerk: f 100.000,-	netwerk: f 45.000,- stimulerings- regeling
		vervaardigen integraal buurt- beheerplan	buurtbeheerplan: f 125.000,-	buurtbeheerplan: f 50.000,- stimulerings- regeling
		vervaardigen videofilm beheer- organisatie Mercatorplein	videofilm: f 30.000,-	videofilm: f 7.500,- stimulerings- regeling
		tijdelijke huisvesting beheerorganisatie Mercatorplein		rest uit eigen middelen
1996 De Baarsjes	extreme overlast	instellen meldpunt	f 40.000,-	budget stadsdeel
	inbraken winkels Mercatorplein	instellen 'buren- meldsysteem'	f 50.000,-	budget stadsdeel

jaar/stadsdeel	probleem	aanpak	kosten	dekking kosten
1995 Bos en Lommer	overlast jongeren	patrouille in de buurt toezicht op de speeltuin sport- en spelactiviteiten hulpverlening en verwijzing	patrouille: f 27.720,- toezicht: f 12.600,- sport en spel: f 2.200,- hulp: f 12.900,-	IVB Centrale Stad
1996 Bos en Lommer	rondhangende jongeren intimidatie door jongeren, die gewapend op straat lopen	buurtservice- teams toezicht op de speeltuin sport- en spelactiviteiten hulpverlening en verwijzing	zal uitgroeien tot een co-productie van alle participanten (beschikbaar stellen van tijd, menskracht en geld)	

jaar/stadsdeel	probleem	aanpak	kosten	dekking kosten
1995 - 1996 Geuzenveld/ Slotermeer	overlast jongeren	intensieve begeleiding jongeren voortzetten en uitbouwen sportbuurtwerk jongerenservice-team		
	aantasting leefbaarheid: overlast fout-parkeren overlast winkel-uitstallingen overlast van psychisch in de war zijnde personen	buurtbeheer verlichtingsplan leefbaarheids-monitor	totaal: f 1.723.500,-	f 1.513.500,- eigen middelen f 210.000,- stimulerings-regeling buurtveiligheids-plannen

jaar/stadsdeel	probleem	aanpak	kosten	dekking kosten
1995 - 1996 Osdorp	overlast jongeren:	veiligheidsplan De Aker	De Aker: nog onbekend	De Aker: opdrachtgevers/aannemers
	vandalisme op bouwterreinen	anti-vandalisme-project 'Trots op je eigen wijk'	'Trots op je eigen wijk': f 75.000,-	'Trots op je eigen wijk': subsidie ABJZ f 60.000,- en stadsdeel f 15.000,-;
	vernielingen op scholen			
	jeugdoverlast	aanpak jeugd-overlast	aanpak jeugd: nog onbekend	vroegtijdige signalering: reguliere capaciteit herinzetten en 'Binden of boeien'
	jeugd-criminaliteit	aanpak jeugd-criminaliteit		
	aantasting leefbaarheid:	wijkploegen SDW	wijkploegen: herinzet	wijkploegen: stadsdeel
	beheer openbare ruimte	wijkgerichte aanpak leefbaarheid	capaciteit SDW, 40 fte's + overhead + klein budget onderhoud	wijkbudget: stadsdeel
	spanningen tussen etnische bevolkings-groepen	buurtconciërges en sportploeg	buurtconciërges en sportploeg: f 1.200.000,-	wijktoezicht: f 1.000.000,- via NV Werk en f 230.000,- stadsdeel
	burenoverlast	project bestrijding extreme overlast	extreme overlast: geen extra middelen	extreme overlast: reguliere capaciteit en politie, GG&GD en stadsdeel
	extreme overlast			
	woninginbraak	project voorkoming herhaald slachtofferschap	herhaald slachtofferschap: f 38.500,-	herhaald slachtofferschap: ABJZ
	straatroof	buurtveiligheidsplan	buurtveiligheidsplan: f 35.000,-	MAP: f 30.000,- stadsdeel, f 5.000,- verhuurders; bewoners f 10,- per jaar per aansluiting

jaar/stadsdeel	probleem	aanpak	kosten	dekking kosten
1995 Slotervaart/ Overtoomse Veld	marginalisering jongeren op achterstand	buurtbeheer		eigen budget
	concentraties probleemjeugd	stadswachten/ buurtconciërges	buurtconciërges: f 35.000,-	
		politie-surveillanten		
		veilig in school		
		STOP	STOP: f 3.750,-	
		Nieuwe Perspectieven		
		sportervaringsploeg		
		MARVO (voorlichting aan Marokkaanse ouders)		
	aantasting leefbaarheid:	buurtbeheer		
	onveiligheidsgevoelens	stadswachten		
	uitingen gebrekkige integratie minderheden	verbetering openbare ruimte		
	woning-inbraken	buurtbeheer		stimuleringsbijdrage IVB 1995
	diefstallen uit auto	project inbraakpreventie		stimuleringsregeling buurtveiligheidsplannen, aangevuld met middelen uit 'zelfbeheer'
	straatrovenc	opknappen tunnel	tunnel: f 40.000,-	
	overvallen			
	winkel-diefstallen			

